

Stogastulpis Pasaulio lietuvių vienybės dienai paminėti

Dalia Shilas

Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba nutarė šių metų Pasaulio lietuvių vienybės dieną paminėti liepos 17-ąją atidengdama stogastulpį 1918 m. Nepriklausomybės Akto signataro, pirmojo Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos gimtinėje, Ukmergės rajono Užugirio (A. Smetonos) dvaro teritorijoje. Stogastulpis įprasmina mūsų solidarumą su Tėvyne ir vienybę su tauta bei Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio minėjimo pradžią. Stogastulpio autorius - tautodailininkas, Kolumbijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Aleksas Eugenijus Kulvietis.

„Labai smagu, kad PLB pirmininkų suvažiavimas vyks Ukmergėje, mieste, kuris man yra labai svarbus ir susijęs su mano praeitimi“, - sako savamokslis tapytojas

ir kryždirbys A. E. Kulvietis, gimęs ir augęs Medeljine (Medellin), Kolumbijoje, kur 1995 m. baigė universitetinio koledžo bakalauro studijas.

2001 m. Popiežiškajame Bolivaro universitete (Universidad Pontificia Bolivariana (UPB)) A. E. Kulvietis įgijo ekonomisto išsilavinimą. Nuo 2004 m. autorius gyvena Kretingoje. Klaipėdos universitete įgijo baltų kalbotyros magistro laipsnį. Tame pačiame universitete, Socialinių mokslų kolegijoje, Lietuvos jūreivystės aukštojoje mokykloje ir privačiose kalbų mokyklose A. E. Kulvietis dėsto ispanų kalbą.

A. E. Kulvietis su žmona 2009 m.

Lietuvoje po pirmojo apsilankymo 2002-aisiais savo kryžius Aleksas Kulvietis eksponavo jau 8 kartus. Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus ir Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija A. E. Kulviečio parodas 2002-aisiais buvo įtraukę į 2001 m. pradėtą kryždirbystės ir jos simbolikos propagavimo programą, UNESCO pripažinus lietuvišką kryždirbystę žmonijos žodinio ir nematerialaus paveldo šedevru.

Pirmas tokio dydžio kryžius senelio atminimui buvo pastatytas Medeljine. 1999m.

„Nuo tada, kai atvažiavau į Lietuvą pirmą kartą 2002 metais, esu pristatomas kaip kryždirbys iš Pietų Amerikos, - pasakoja A. E. Kulvietis. - Atsivežiau tąsų kryželių, kuriuos padariau savo gimtinėje, kolekciją. Juos eksponavau prieš kelionę Kolumbijoje, Medeljino mieste. Ta paroda padėjo man suburti ir atgaivinti lietuvių bendruomenę. Atsivežiau tuos kryžiukus į Lietuvą, ir netikėtai pataikiau „į dešimtuką“, mat tie metai UNESCO buvo paskelbti kryždirbystės metais. Taigi mano kryželiai buvo eksponuoti Nacionaliniame M. K. Čiurlionio meno muziejuje, Klaipėdos universitete, UNESCO galerijoje Vilniuje. Parodos sulaukė didžiulio dėmesio. Pasirodė publikacijos beveik visuose tų dienų dienraščiuose. Grįžau į Kolumbiją palikęs savo kryžius Lietuvoje.“

Autoriaus dovana.
“Kolumbijoje kryžių menas man padėjo suburti lietuvių bendruomenę ir jausti lietuviybę tolimuose kraštuose.”, - A. E. Kulvietis

A. E. Kulvietis tyrinėja savo senelio E. Ginvill-Kulviečio (1883–1959), Petrapilyje baigusio karališkąją meno mokyklą, palikimą, rengia jo tapybos parodas. Šie tyrinėjimai ir paskatino parodos autorių vykti į Lietuvą ieškoti savo šaknų.

„Eugenijus Kulvietis, mano senelis, buvo tapytojas, bet kaip dailininkas eksperimentavo ir su tautodaile, taigi, kryžių skulpturėlės praturtino jo menišką sielą. Jis buvo mano įkvėpėjas.“

Alekso Kulviečio senelis ir įkvėpėjas
Eugenijus Kulvietis savo dirbtuvėje

„Kai antrą kartą grįžau į Lietuvą, – prisimena A. E. Kulvietis, – nutaręs pasilikti protėvių žemėje, keliavau su savo paroda po įvairius Lietuvos miestus. Pasvalys, Telšiai, Jonava, Kretinga (vieną kartą Kretingos krašto muziejuje, vieną – bažnyčioje). Visas parodas rengiau savo lėšomis draugų padedamas. Visos jos sulaukė daug dėmesio ir gerų atsiliepimų.“

Autorius yra padaręs nemažai ir didelių – 2 ir 3,5 m – kryžių. Jie puošia Kolumbijos lietuvių namus ir sodybas. Keletas sukurti Lietuvoje. 3 m stogastulpis, pastatytas kartu su lietuvių kalbos Klaipėdos universitete besimokančiais užsieniečiais studentais, stovi autoriaus kieme.

Autoriaus dovana. “Kolumbijoje kryžių menas man padėjo suburti lietuvių bendruomenę ir jausti lietuvybę tolimuose kraštuose.”, – A. E. Kulvietis

„Nors esu padaręs ir keletą didelių kryžių (vienas iš jų stovi Kryžių kalne), parodoje eksponuojami kryželiai yra neaukšti – apie keturiasdešimties centimetrų aukščio. Visi jie turi savo proporcijas, atitinkančias aukštaičių (mano senelis ir įkvėpėjas buvo kilęs iš Ukmergės apylinkių) tradicinius kryžius, stogastulpius ir koplytstulpius. Visi padaryti iš natūralaus medžio. Vienu detalių vaizdiniai paimti iš senelio eskizų ir kelių išlikusių tėvų namuose, Kolumbijoje, pavyzdžių, kitų – sugalvoti mano paties.“

Kryžių kalne pastatytas kryžius po 15 metų vis dar stovi apkabinėtas kryželiais

Pasak Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus surengtos keliaujančios parodos kuratorės Rūtos Samuolytės, „trečiosios kartos lietuvio Alekso Eugenijaus Kulviečio-Suareso drožti kryžiai ir koplytstulpiai yra unikalus lietuviškos kryždirbystės tradicijos tautos pavyzdys. Apie 70 pastatomų 40 cm aukščio kryžių Kolumbijoje yra sukurti pagal mažosios architektūros tipus, publikuotus 1930 metais Pauliaus Galaunės knygoje „Lietuvių liaudies menas“. Juos drožė ir autoriaus senelis, lietuvių išeivis tapytojas Eugenijus Ginvill-Kulvietis, tačiau autentiškus lietuviškus kryžius Aleksas pamatė tik pirmą kartą lankydamasis Lietuvoje.“

„Senelis tokio tipo kryžius gaminti ir pardavinėti pradėjo gyvendamas karo pabėgėlių stovykloje Vokietijoje. – pasakoja kryždirbys. – Turiu keletą nuotraukų, kad senelis taip pat su savo kryžiais dalyvavo parodoje Roitlingene (Reutlingen),

atstovaudamas Lietuvos menui, ir Čikagoje (nors buvo tapytojas, į nacionalinę dailės chrestomatiją įėjęs kaip tapytojas natūrmortų meistras). Manau, kad mano senelis buvo vienas iš tokio pobūdžio, galima sakyti, „išeiviškų lietuviškų kryžių“ kūrėjų ir propaguotojų, leidžiančių tiems, kurie gyvena toli nuo Lietuvos, turėti miniatiūrinę namų peizažo kopiją toli nuo tėvynės.

Aldona Šliupaitė su E.
Kulviečio kryželiais

Taigi, mano idėja yra atnaujinti lietuviškų kryžių kelionę po pasaulį, supažindinant su šiuo paveldu lietuvių išeivių vaikus ir vaikaičius. O tą kelionės pradžią geriausiai įprasmintų paroda Ukmergės muziejuje ir mano senelio gimtosiose apylinkėse. Labiausiai tam tiktų Prezidento Smetonos, mano senelio kaimyno, dvaro kampelyje pastatytas stogastulpis. Jį galėčiau padaryti su PLB finansine pagalba ir visi drauge pastatytume PLB suvažiavimo metu.“

Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba maloniai kviečia ir prašo savo auka prisidėti prie stogastulpio pastatymo

Aukas prašome pervesti į šias sąskaitas:

PLB sąskaita Lietuvoje - EUR

Gavėjas: Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovybė Lietuvoje

Sąskaitos numeris: LT58 7300 0100 0242 0520

Bankas: AB „Swedbank“

Banko adresas: Konstitucijos pr. 20 A, 03502 Vilnius

Banko kodas: 73000

SWIFT kodas: HABALT22

Paskirtis: Ukmergės stogastulpis

PLB sąskaita Amerikoje - USD

Gavėjas: Lithuanian World Community

Sąskaitos numeris: 3940 0714 5328

Bankas: Bank of America

Banko adresas: 2061 Diamond Hill Rd, Cumberland, RI 02864, USA

ABA numeris: 026 009 593

SWIFT kodas: BOFAUS3N

Banko telefono numeris: 401 334 8791

Paskirtis: Ukmergės stogastulpis

JAV ir Australijoje aukoti galima ir čekiu:

AUSTRALIJOJE

Čekius siųsti adresu:

Monika Čyplys

PO Box 205, Bankstown NSW 1885, Australia

JAV

Čekius siųsti adresu:

Lithuanian World Community

Dr E. Bubnys, Treasurer, LWC Inc

289 Abbott Run Valley Road, Cumberland RI 02864-3253, USA

Dėl detalios informacijos prašome rašyti el. paštu plbav@lrs.lt.

Parengė Dalia Shilas,

PLB valdybos Viešųjų ryšių komisijos pirmininkė

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

